

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
LATVIEŠU VALODAS
INSTITŪTS

**VALMIERAS
NOVADS.**

Radošo darbu konkurss, veltīts valodniekam Jānim Endzelīnam

1873. gada 22. februāris – ģeogrāfijas diena, Dieva svētītā diena, kad pasaulē nāca Jānis Endzelīns Valmieras novada Kauguru pagasta “Mičkēnu” mājās. Pirmās skolas gaitas Kauguru pagasta skoliņā.

Jānis Endzelīns ir viens no visu laiku izcilākajiem valodniekiem baltistiem – viņš tiek uzskatīts par latviešu klasiskās valodniecības pamatlicēju un ticis novērtēts par izcilāko starptautiski atzīto latviešu valodnieku.

Jānis Endzelīns ir latviešu valodas, latviešu tautas un Latvijas mīlētājs gan vārdos, gan darbos. Valodnieks ir 15 grāmatu, vairāk nekā 300 publicētu rakstu autors vairāk nekā 20 dažādos lingvistikas žurnālos un filoloģisko materiālu krājumos. Valodnieks ir uzskatījis, ka latviešu valodas stiprums ir meklējams darbības vārdos.

Šie darbi ir atstāti mums, un mums ir jāprot tos izmantot, mācoties saprast, lietot un saglabāt mūsu pašu valodu, mācoties cīnīties par latviešu valodu, mācoties būt lepniem, ka esam saglabājuši vienu no vecākajām indoeiropiešu valodām, esam saglabājuši būtiskāko savas tautas dvēseles daļu.

Latvija ir viena no valstīm, kas, pateicoties savrupās saimniekošanas tradīcijām, ir varējusi lepoties ar ļoti krāšņu un kuplu vietvārdu kopumu. Un latvieši savu zemi tik ļoti ir mīlējuši, ka devuši vārdu gandrīz katram cīnītim, akmenim, bedrei, mežmalai, purvam, kokiem, ceļiem, taciņām, stīdžiņām un citiem zemes nostūriem. Vietvārdu talku aizsāka mūsu lepnums Jānis Endzelīns jau 1911. gadā. Tie ir krāti cits pie cita dažnedažādākajās vietās – smadzeņu pelēkajās šūniņās, kladītēs un burtnīciņās, lādītēs un atvilktītēs. Nu jau arī datu bāzēs.

Apvidvārdi ir kādā noteiktā apvidū lietots vārds, kas atšķiras no literārās valodas.

Latvija ir viena no valstīm, kur joprojām dzīvo un valodu bagātina izloksnes un dialekti, taču literārā valoda, neieskatoties dialektu bagātībā, arvien zaudē krāšņumu un veiklu mēli, labprātāk aizņemoties vārdus no svešām zemēm, nevis meklējot tos novados.

Godāsim valodnieka nepiepildītos sapņus, atcerēsimies, atsauksim atmiņā, pierakstīsim, uzklausīsim, radīsim, domāsim un darīsim zināmus mūsu tautas pērles – apvidvārdus un vietvārdus, sinonīmus, darbības vārdus, okazionālistus, citiem valodas lietotājiem. Paleposimies paši ar sevi!

J. Endzelīna valodas konkursa nolikums

Mērķis:

1. Veicināt skolēnu dziļāku interesi un izpratni par valodnieku J. Endzelīnu un viņa nozīmi valodā un kultūrā.
2. Attīstīt skolēnu radošā darba iemaņas, savas attieksmes un sprieduma veidošanu.
3. Interese par apvidvārdiem, vietvārdiem, darbības vārdiem, homonīmiem, okazionālismiem, personvārdiem, frazeoloģismiem, sinonīmiem un sapratni par cilvēka attiecībām ar vidi.
4. Attīstīt labas valodas prasmes, bagātinot savu vārdu krājumu, par katru jaunu vārdu spēt veidot savu stāstu.
5. Radīt priekšstatu par pirmajiem rakstiem, par valodas daudzveidību laikā un telpā.

Organizatori: J. Endzelīna Kauguru pamatskola

Dalībnieki: Latvijas vispārīgglītojošo skolu 4.-9. klašu skolēni.

Tēmas: "Apvidvārdi kā visīsākās latvju dainas, kas glabā ziņas par latviešu valodas daudzveidību, kultūru un sadzīvi".

"Vietvārdi – mazi virsrakstiņi, kas glabā miljoniem izteiksmīgu Latvijas dabas, vēstures, ģeogrāfijas, kultūras un sadzīves stāstus".

Teici, teici valodiņa, manā mājā, sētā, laukos, mežos un cilvēkos.

Atklāj pasauli vārdos! Vārdi spēj stāstīt, iedzelt, celt spārnos!

Vērtēšanas kritēriji:

- Latviešu valodas literāro normu ievērošana.
- Satura mērķtiecīga argumentācija un domu oriģinalitāte, valodas bagātība.
- Vietvārdu, apvidvārdu, personvārdu, frazeoloģismu, darbības vārdu, sinonīmu, homonīmu, okazionālismu iesaistīšana dažādos nostāstos, teikās, literārajās pasakās.
- Radošs risinājums, oriģinalitāte, izpildījums, apvidvārdu lietojums radošajā darbā, vietvārdu un personvārdu izcelšanās skaidrojums.

Literāro, radošo darbu forma

- Nostāsts, teika, eseja, literārā pasaka.
- Darba apjoms līdz 300 vārdiem.

Darbu iesniegšana: Darbi jāiesūta līdz 2026. gada 31. maijam pa pastu vai elektroniski, e-pasts: kauguru.pamatskola@valmiera.edu.lv, norādot autora vārdu un uzvārdu, skolu, klasi, skolotāja vārdu un uzvārdu, telefona numuru, e- pastu

Adrese: J. Endzelīna Kauguru pamatskola, Valmieras novads, Kauguru pagasts, LV-4224

Kontakttālrunis: 29435511

Darbu vērtēšanas komisijas priekšsēdētāja: Iveta Rambola – J. Endzelīna Kauguru pamatskolas direktore

Vērtēšanas komisija:

Sanda Rapa – LU Latviešu valodas institūta direktore, vadošā pētniece, Dr.philol.

Aija Dubova – J. Endzelīna Kauguru pamatskolas latviešu valodas un literatūras skolotāja

Jogita Griķe – Valmieras novada Izglītības pārvaldes Metodiskā dienesta vadītāja

Daiga Miglava – Kauguru pagasta bibliotekāre

Konkursa rezultāti būs apskatāmi 2026. gada augusta nogalē.

Apbalvošana 2026. gada 15. oktobrī Valsts valodas dienā J. Endzelīna Kauguru pamatskolā.

Balvu fonds

1. Vieta 70,00 eiro
2. Vieta 50,00 eiro
3. Vieta 30,00 eiro
4. Atzinība 20,00 eiro.

Personas datu aizsardzība

Dalībnieku pārstāvētās izglītības iestādes ir pārziņi personas datiem tiktāl, ciktāl tas attiecas uz darbu iesniegšanu, nosūtīšanu konkursa organizatoriem.

Dalībnieku pārstāvētās izglītības iestādes nodrošina dalībnieka informēšanu un informētu piekrišanu par konkursa darba iespējamu publicēšanu vai citādi izmantotu konkursa ietvaros.

Konkursa organizators ir pārzinis personas datiem, kurus tas saņem no izglītības iestādēm, vērtē, uzglabā un/ vai publisko.

Konkursa organizators īsteno tehnisko un organizatorisko pasākumu kopumu, lai nodrošinātu personas datu aizsardzības prasības.

Personas datu apstrādes mērķis – konkursa organizēšana, norise, popularizēšana, atspoguļošana, sabiedrības informēšana.

Konkursā klātesošie plašsaziņas līdzekļi darbojas saskaņā ar to profesionālo darbību regulējošajiem likumiem un atbild par personas datu apstrādi atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

Plašāka informācija par fizisko personu datu apstrādi Valmieras novada pašvaldībā pieejama privātuma politikā:

<https://www.valmierasnovads.lv/pasvaldiba/informacija/personas-datu-aizsardziba/>